

MIECH (57) *sb m*

-e- (13), -é- (7); -e- : -é- *OpecŻyw* (2:1).

sg N miech (12). ◊ *G* miecha (6). ◊ *A* miech (18). ◊ *I* miech(e)m (2). ◊ *L* miechu (4). ◊ *pl N* miechy (4). ◊ *G* miechów (2). ◊ *A* miechy (5). ◊ *I* miechy (2) *LudWieś*, *BielKom*, miechami (1) *GrabPospR*. ◊ *L* miech(o)ch (1).

Sł stp, *Cn* notuje, *Linde XVI* (dwa z niżej notowanych przykładów) – XVIII w.

1. *Worek, torba, sakwa; saccus Murm, BartBydg, Mącz, Calep, Cn, culeus Murm, Mącz, Cn; follis Mącz; pero, uter Cn* (44) : On czterzy kąty rozmierzył/ A ná nich orły poładził: W miechoch k nim dziećci przywiązał *BierEz* G2, Gv; Ífch wífobothą terafz przešla wnoczi wlyazl do łtodoly polyeya kmyeczia wzegrzv y nalazl tham myech zitha náłlipany *LibMal* 1551/165, 1544/78, 1547/135v, 1551/159, 165v, 166, 1552/168v; *BielKom* Dv; *Culeus*, Skorzány miech/ też Sák álbo wór skorzány/ w który mężoboycá rodźiców łwoyich/ ze płem/ yáłzczurką [...] wełpolek s tym był vtopion *Mącz* 71a; *Saccaria, saccorum mercatura, Spráwowanie miechów ná przedawanie. Mącz* 363a, 133c, 433b; *RejZwierc* 234v; *GrabPospR* M4v [2 r.].

W charakterystycznych połączeniach: *miech chmielowy, nasypyany, skorzany* (2); *miech mieć, nosić, ukraść, wziąć; w miech nabrać, włożyć* (7), *zaszyty*.

Przysłowia: RejJóz H3; *RejWiz* 71v; *RejZwierc* 27v; *Contrahere rictum, eorum est qui moesti aut meditatundi sedent, Włóżyć piłzcczele w miech/ kęłác łie w wárgi/ to yełt milczeć y łmutnym być. Mącz* 355d. [Ogółem 4 r.].

Lucini quibus sunt parvi utrinque ocelli et brevis visus, Którzy nie dáleko wáidzą [!] pátrzą yáko łzczurek z miechá yáko w przypowieści mowiemy. Mącz 198b.

Szereg: »miech, (albo) wor« [szyk 3:2] (5); *Murm* 150; *BartBydg* 38b; *Saccarius, portitor saccorum, Który wory álbo miechy nołi. Mącz* 363a, 363a; *Calep* 935a.

a. *Sakiewka na pieniądze* (17) : *OpecŻyw* 94v, 98; *pirweie^m go vprzedził/ a policzeke^m mu dáł/ ij wty^m popáđłem go za pas ij z mieche^m połpołu ForCnR* E, Ev; *Máło pieniędzy w łkrzynce/ máło mamy w miechu. BielSat* C3 [*idem*] *BielRozm* 19.

Przysłowia: aby mu pan Bog dáł na ten nowy rok/ łzyrokie miełtce v kroła łego miłółci mądre łlowo/ cięłzko wmiechu/ łegko na wąłtrobie. LudWieś A2.

Lepiej miech grółzem nádmiełz/ niłzi wíáłtrem dudy *BielSat* C [*idem*] *BielRozm* 16.

Ołobliwa to vciecha/ Gęłty grół łypác do miechá *BielKom* F2v.

Fraza: peryfr. »miech [komu] skłęsnął« = *ktoś wydał wszystkie pieniądze* (1): *Lecz zaś gody czymby wypráwili/ Nie ma łie długo záleciáć/ Miech mu łklęłnął PaxLiz* E4v.

Zwroty: peryfr. »kłác do dziuráwego miecha« = *tracić, trwonić* (1): *á ten co weźmie náiem łwoy/ kłác gi bęđdzie do dziuráwego miechá [in sacco pertuso]. BibRadz* Agg 1/6.

peryfr. »naprowadzić w miechy srebrnych gości« = *wzbogacić* (1): *Zá niego [króla Wácláwa] w náłze te Sármátckie włółci, Náprówdzono w miechy łrebrnych gości. KlonKr* E.

peryfr. »miech rozdziergác« = *płacić* (1): *Máłzi wólą miech rozdziergay/ Kupcowi zá mię pieniądze day BierEz* B2v.

peryfr. »wytrząść, wywlec z miecha« = *wyciągnąć od kogoś pieniądze (1:1): BierRozm 11; Ano dawno tá poćiechá Włfytko mu wywlekłá zmiechá RejRozpr F2.*

Szereg: »miech albo kaleta« (1): *Gdym wás flál bez miécha albo kaléty/ a záli wám częgo niedořtáwalo? OpecŻyw 98. [Ponadto w różnych członach zdania złożonego 1 r.].*

2. *Przyrzqd tłoczący powietrze; follis Murm, Mymer¹, BartBydg, Mącz, Calep, Cn; mantibrum BartBydg; sufflatorium Cn [w tym: pl t (3)] (12) : Follis. eyn blořzbalck Myechy. Murm 141; Mymer¹ 29v; BartBydg 59b; RejWiz 149; RejZwierz 105; Calep 428a.*

W porównaniu (1): *Bowie^m płucza maią fie iako miech kowálki, biorąc w fie wiatr ku ochłodzie ferdecźney GlabGad E.*

Przysłowie: *Rozno bęcżą orgány/ gdy flábo dmą miechy RejWiz 119v.*

Wyrażenia: »kowalski miech« = *follis fabrilis Mącz [szyk 3:2] (5): GlabGad E; LibMal 1547/127v; vłała mi fie dziwna potwora/ Iakoby wielką okrągła kula/ [...] pod nią wrżaci kociel/ ktory zły wrog kowalskimi miechi poddymał. LudWieř A4; Mącz 133c, 483d.*

»wietrzny miech« (1): *Ventusus follis, Wietrzny miech yákie fą kowálskie. Mącz 483d.*

3. *Łuska zbożowa (1) : Vagina frumenti, Miech álbo kłos. Mącz 473b.*

Synonimy: **1.** *kaleta, pytel, taszka, toboła, wor, worek; a. trzos, wacek; 2. dymacz, dymka, fachel, poddymka; 3. łupina, łuska, łuszczyna.*

Cf **MIECHONOS**